

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ

Důvod: 490/2000 - vbu - 80

Podpis: 26.04 PhDr. Alena Mosková

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

103

Č. j.: inf. 03224 103
Počet listů: 10
Počet výtisků: 27
Den vydání: 8. prosince 1989

OBSAH

Poznatky o politické situaci dne 8. 12. 1989 ke 14.00 hodin

Poznatky o politické situaci 8. 12. 1989 ke 14.00 hod.

Podle zpráv krajských (městských) výborů strany je politická situace stále napjatá. Přispěla k tomu demise předsedy vlády s. Adamce a stále otevřenější útoky Občanského fóra proti komunistické straně, které přecházejí i na bázi jednotlivých členů KSČ. Narůstá počet stranických organizací, které zani-
kají, například na obvodu Praha 1 je to již 18 ZO KSČ, což je potvrzeno a očekává se, že zde bude 20 dalších zrušeno. Podobná situace je i v ostatních obvodech Prahy. MěV KSS Bratislava v informaci uvádí, že v jednotlivých JRD se vytvářejí organizace zemědělské strany, do které se připravují vstoupit i členové KSČ. Podobně je tomu v Západočeském kraji.

V ohlasech je jednoznačně formulován požadavek na ofen-
zivní politiku strany, která by předcházela požadavkům Občanského fóra. Mezi komunisty je v tom spatřována základní podmínka pro setrvání většiny členů a kandidátů v KSČ. V Severomoravském kraji trvají připomínky k chybám, kterých se dopouštějí vedoucí představitelé strany a státu v současné době. Je požadavek, aby se postupovalo taktičtěji. V telefonátech zaznívá upozornění, že vedení strany celé straně škodí prosa-
zováním neuvážených přístupů, například nadpoloviční většiny komunistů v návrhu na složení nových vlád, což je v současné době nereálné. Podobné poznatky zachytil sociálně ekonomický odbor výboru pro stranickou práci v ČSR, že nám neslouží častá změna stanovisek, například na události 17. 11., zachování LM, přístup ke generální stávce, atd., ani pomalé reakce i změny původních návrhů, které jsou brány s tím, že byly pod tlakem vynuceny.

V Severomoravském kraji se radikalizují požadavky stranických organizací v tom, že pokud aparát a celá strana nebude pracovat pružněji a efektivněji, nebudou odvádět členské příspěvky do centra. Jsou názory, proč mají platit funkcionáře, kteří nereagují na situaci ve společnosti.

Mezi poctivými komunisty stále silněji zaznívají požadavky na očistu strany od těch, kteří zneužívali funkce k vlastnímu prospěchu a podíleli se na různých finančních machinacích a obohacovali se. Na zasedání OV KSČ Praha 9 bylo v té souvislosti připomenuto, aby právě strana odhalila tyto lidi veřejně, jmenovitě a hlavně rychle. Je nezbytné tak předejít diskreditování celé strany, neboť opozice je připravena postupně zveřejňovat různá, po léta nahromaděná, fakta.

Zpráva z jednání PÚV KSČ, uveřejněná v Rudém právu 8. 12. 1989 je v ohlasech přijímána jako první krok k očištění strany. V okrese Klatovy (Západočeský kraj) zaznívá požadavek na potrestání bývalých vedoucích stranických představitelů nejen podle stanov, ale i podle zákona. V některých organizacích se projevuje minimální chuť i odvaha za prosazování Akčního programu i aktuálních úkolů vytýčených ÚV KSČ. Ti komunisté, kteří se začínají angažovat za politiku strany, jsou vystavováni silnému tlaku ostatních členů i pracovních kolektivů.

V ohlasech i rezolucích je vyžadován návrat ke skromnosti, čestnosti a pracovitosti všech funkcionářů strany, odbourání různých výhod, které v novém pojetí strany ztratily své opodstatnění. Současně je doporučováno odvolat zkompromitované komunisty z Federálního shromáždění.

Stále zaznívá kritika nepružného informování členské základny, což ztěžuje vytváření předpokladů ke sjednocování postupu při obnovování akceschopnosti strany. Ve Východoslovenském kraji požadují komunisté častější vystupování předních stranických a státních představitelů ve sdělovacích prostředcích. Severomoravský KV KSČ upozorňuje, že i přes časovou tíseň by se měli představitelé nového vedení strany sejít s členskou základnou a občanskou veřejností alespoň v nejsilnějších hospodářských centrech republiky, aby nedošlo k odtržení centra od členské základny, což se vytýká starému vedení. V okrese České Budějovice (Jihočeský kraj) se připomíná, že Občanské fórum denně vydává množství argumentů proti straně.

V souvislosti s tím upozorňují, že zatím nebyl dostatečně využit materiál Prognostického ústavu k propouštění pracujících ze zaměstnání apod. Ke zkvalitnění ideologické práce využít straně oddané kandidáty věd apod.

V informacích se stále ukazuje, že je bezradnost, jak se stavět k útokům Občanského fóra a jednotlivých hospodářských vedení, které směřují k odstranění stranických organizací z pracovišť. Komunisté postrádají stanovisko stranického orgánu. V Jihomoravském kraji v řadě míst, kde byly již vytlačeny, se snaží zachovat alespoň buňky komunistů na pracovištích.

Základní organizace KSČ na obvodu Praha 8 požadují, aby byl v Čs. televizi opakován ve vhodnějším čase Dialog vysílaný ve 23.00 hod. na I. programu dne 7. 12. 1989 pro možnou větší sledovatelnost. S. Sitler, člen KSČ z Požární ochrany v Praze vyslovil v této souvislosti dotaz, proč na něm nebyl přítomen zástupce ÚV KSČ. Ředitel Čs. televize oznámil, že se prý měl dostavit s. K. Urbánek nebo V. Mohorita. Pozitivní ohlasy jsou na vystupování Z. Mlynáře v tomto rozhovoru, který jediný účinně bránil stranu a socialismus.

V řadě organizací trvají požadavky na ujasnění změn v placení členských příspěvků. Dosavadní vysvětlení komunisté nepovažují za dostačující. Přibývají ty organizace, které chtějí platit 1 % z platu. Komunisté s nižšími příjmy žádají upravit stupnici. Ve Východoslovenském kraji je názor, že její předchozí tvůrci zřejmě neznají konkrétní situaci v hnutí.

V informacích krajské a okresní výbory strany stále naléhavěji upozorňují na situaci v aparátech stranických orgánů. Např. severomoravský KV KSČ uvádí, že je vyvíjen tlak na vedení podniku a závodů, aby nezaměstnávali bývalé pracovníky aparátu. Řada pracovníků aparátu proto nemůže sehnat nové zaměstnání. Například s. Šimeček, pracovník aparátu, měl být zařazen v Technických službách Nový Jičín do funkce technického náměstka. Po jednání se k řediteli s. Sokolovi dostavili zástupci Občanského fóra s tím, že když jej přijme, zasadí se, aby on nebyl ředitelem.

Severomoravský KV KSČ doporučuje začít pracovat formou referenda, například o budoucnosti země, zda budovat socialismus, zavést milionářskou dávku atd. K všelidové diskusi dát co nejdříve návrh ústavy a další zákony.

Z informací krajských (městských) výborů strany, pracovníků ÚV KSČ a Výboru pro stranickou práci v ČSR vyslaných do okresů vyplývá, že mimořádné okresní (obvodní) konference strany jsou organizačně zajištěny, delegáti jsou pozváni. Je zajištěna jejich doprava, stravování, ostraha objektů apod. Jsou dokončovány zprávy, návrhy vlastních akčních programů, výběr delegátů na mimořádný sjezd KSČ a návrhy na členy ÚV KSČ. Až na výjimky se jednání mimořádných konferencí zúčastní delegáti zvolení na výročních členských schůzích. V cca 10 % základních organizací byli na mimořádných členských schůzích zvoleni delegáti noví. Jsou však signály, že účast na konferencích bude nižší. Některé ZO KSČ dobrovolně ukončily svoji činnost, menší část delegátů se odmítá jednání konferencí zúčastnit. V ojedinělých případech samy ZO KSČ odmítají své delegáty na konferenci vyslat. Je tomu tak např. v patnácti ZO KSČ v Tesle Lanškroun (okres Ústí nad Orlicí, Východočeský kraj) z důvodu, že nebylo vyhověno jejich požadavku, aby se mimořádný sjezd KSČ konal již 10.12.1989. Část organizací v okrese Olomouc (Severomoravský kraj) zdůvodňuje nevyslání delegátů tím, že je volili na řádné okresní konference. V Úřadu prezidia ČSAV byla rozhodnutím všeplenární schůze dne 7.12.1989 pozastavena činnost ZO KSČ a CZV KSČ do mimořádného sjezdu strany. V práci je pokračováno na bázi "Klubu komunistů" - účast v něm je dobrovolná, je plně otevřen komunistům i nestraníkům. Delegáti zvolení na obvodní konferenci KSČ odmítají se jí zúčastnit. Na zasedání OV KSČ v Ústí nad Orlicí (Východočeský kraj) bylo požadováno, aby se mimořádný sjezd strany konal 16.12.1989.

Jihomoravský, východoslovenský a další krajské výbory strany upozorňují na problémy v kádrové přípravě mimořádných okresních konferencí. Návrhy předložené základními organizacemi se neustále mění v důsledku neochoty navrhovaných ve stranic-

kých orgánech pracovat. Někteří z nich dokonce položili stranické legitimace. Těžko se hledají kandidáti na funkce tajemníků okresních výborů. Ve všech okresech se počítá s menšími počty členů okresních výborů a jejich předsednictev.

Na schůzkách delegátů mimořádné okresní konference v okrese Praha - východ převládaly názory, že vedení strany nereaguje pružně a účinně na různé fámy a požadavky, nevytváří prostor, aby strana po ústupcích mohla aktivně pracovat. Starší delegáti upozornili, že věkově starší občané, včetně jednotlivců angažujících se v roce 1968, začínají chápat, že OF manipuluje s fakty, kombinuje je s polopravdami a nepravdami, přičemž zneužívá neznalosti části obyvatelstva a protikomunistického klimatu v současném období. V Jihomoravském kraji delegáti očekávají, že na konferencích se vyjasní stanoviska k připravované generální stávce.

Delegáti mimořádných okresních konferencí KSČ se vyjadřují i k návrhu akčního programu. Přetrvávají připomínky k jeho rozsáhlosti. Je doporučováno, aby byl pro potřebu agitace zhuštěn, stažen do několika zcela jasných konkrétních bodů. Okresní výbor KSČ Náchod (Východočeský kraj) v informaci uvádí, že k jeho obsahu se na konferenci očekává ostrá diskuse. V Jihočeském kraji je poukazováno, že akční program obsahuje staré přístupy, málo je zaměřen k volbám do zastupitelských sborů, styl práce a politika strany pokračují v duchu minulosti. Členové KSČ v kraji doporučují, aby v části Rozchod s minulostí bylo ve 3. odstavci uvedeno : "Strana se musí rozejít s těmi, kteří nesou politickou odpovědnost za vývoj ve straně a společnosti po srpnu 1968 a po dubnovém zasedání ÚV KSČ v roce 1969. Dále se všemi těmi, kteří nesou politickou odpovědnost za ztrátu akceschopnosti a důvěry lidí ve stranu za uplynulých 20 let. Rozchod je nezbytný se všemi, kteří se obohacovali nejen ve stranických, ale i v hospodářských funkcích."

Územní stranické orgány a vyslaní pracovníci předávají poznatky ze zasedání okresních výborů strany. Je na nich prováděna kontrola připravenosti mimořádných okresních konferencí,

další kádrové změny, zaznívají zde nejrůznější připomínky a stanoviska. Například na zasedání OV KSČ v Rychnově nad Kněžnou (Východočeský kraj) bylo kritizováno, že ÚV KSČ v poslední době často měnil stanoviska k aktuálním problémům, např. k další činnosti LM, k hodnocení krizových let 1968-69.

Ve Vsetíně (Severomoravský kraj) se očekává, že mimořádné konference nastolí problém další existence aparátu strany, zejména OV a MěV KSČ. Okresní výbor KSČ požaduje, aby ÚV KSČ ještě do konání konferencí sdělil svůj názor na systemizaci aparátu v dalším období. Stanoviska, že OV KSČ budou zachovány, nepostačují. V okrese Bruntál v témže kraji byl vyjádřen údiv nad tím, že ÚRO vyzývá k podpoře generální stávky dne 11.12. 1989.

Okresní výbor KSS Poprad (Východoslovenský kraj) upozorňuje, že v dnešní Pravdě bylo mj. uvedeno, aby s. Murín nebyl doporučován do funkce ve vládě. Proto OV KSS navrhuje ÚV KSČ zvážit jeho delegování jako zástupce ústředního výboru na mimořádnou okresní konferenci KSS v Popradu.

Objevují se návrhy, aby na mimořádný sjezd KSČ byli přizváni někteří členové ÚV KSČ z let 1968 - 70. CZV KSČ Barum Gottwaldov (Jihomoravský kraj) zaslal dopis, že delegáti na mimořádnou konferenci a sjezd se jejich jednání nezúčastní vzhledem k nesouhlasu se způsobem volby.

Okresní výbor KSČ Tachov (Západočeský kraj) po seznámení se složením delegace ÚV KSČ a s požadavkem na volbu s. Tesařové za delegáta sjezdu tlumočí názory delegátů, aby byl volen delegát z okresu a nebylo tak deformováno složení ÚV KSČ.

Pokračuje vytváření Občanských fór v institucích, podnicích i menších obcích. Sílí tendence organizací odmítat služby pro stranické orgány (schůzové místnosti apod.). Řada vedoucích hospodářských pracovníků a funkcionářů - komunistů se naprosto podřizuje požadavkům OF. Například na mimořádné členské schůzi

dne 6.12.1989 Obvodního národního výboru v Praze 2 došlo ke zrušení ZO KSČ, přestože tato organizace představovala 70 % všech zaměstnanců tohoto NV.

V Bratislavě útoky vedené proti stranickým funkcionářům po změnách uskutečněných mimořádnými zasedáními OV, KV KSS přechází na vedoucí hospodářské pracovníky a na všechny, kteří vykonávali funkce po roce 1970. Je požadována jejich rezignace. Na základních a středních školách v Praze, Západočeském kraji a v dalších krajích dochází k vyřizování si účtů mezi pedagogy středních a základních škol. Ve Vertexu Hodonice (Jihomoravský kraj) zní požadavek tak, že v případě, když neodejdou komunisté z pracoviště, budou odstaveny sklářské pece.

Včera večer bylo ukončeno shromáždění Demokratického fóra komunistů v PKOJF. Bylo vytvořeno 7 sekcí - analytická, informační, organizační, koncepční atd. DFK počítá s rozšířením aparátu a aktivu i okruhu členů a spolupracovníků. Bylo poděkováno studentům Vysoké školy ekonomické za aktivní spolupráci. Shromáždění zaslalo dopis delegátům obvodních konferencí v Praze s výzvou k podpoře obrodného proudu, zejména OF, považuje princip demokratického centralismu za překonaný. Vyzývá k diskusi o Akčním programu KSČ. Východiska vidí v dialogu, v boji proti sobeckému získávání výhod, v uplatňování zásadního pluralitního systému. Stanoviska jednotlivých zástupců krajů a okresů byla značně rozdílná - od poděkování V. Havlovi, kardinálu Tomáškovu za otevření očí až po kategorický požadavek, aby s. Urbánek vystoupil v Brně. Od přerovského zástupce byl vznesen požadavek, aby nebyly placeny členské příspěvky KSČ až do mimořádného sjezdu strany.

Po založení DFK v Brně se formují i další v jednotlivých okresech kraje. Tvořena jsou převážně mladšími členy strany, kteří prohlašují, že nehodlají být frakcí, ale pracovat na půdě KSČ. V okrese Uherské Hradiště jde vlastně o opozici vůči starým a mnohdy přežilým metodám práce, které uplatňovali především starší komunisté. Na zasedání předsednictva městského

výboru KSČ v Praze uvedl jeden z členů, že zástupci OF vyzvali DFK, aby se k nim připojili.

Nadále pokračuje diferenciaci názorů a postojů v ČSLA. Je zřejmý tlak ze strany OF. Jeho představitelé v tiskárně Naše vojsko odevzdali všem předsedům ZO KSČ dopis, v němž žádají rozpuštění ZO KSČ a převod do místa bydliště. Po splnění tohoto požadaku OF údajně ukončí svou činnost a stávkovou pohotovost převezme Rada pracujících. Ukončení práce ZO KSČ si představují tak, že bude zpracována zpráva o ukončení činnosti ZO KSČ na pracovišti stvrzena podpisy všech členů a kandidátů strany a razítky všech ZO KSČ.

Z OV KSČ Tachov (Západočeský kraj) se uvádí, že OF ve Stříbře se snaží nabádat vojáky ke vzpouře. V jednotkách Pohraniční stráže a ČSLA se s negativním ohlasem setkalo prohlášení Václava Havla o jeho možné kandidatuře na funkci prezidenta.

Děti vojáků z povolání - studenti vysokých škol hovoří o tom, že dvě třetiny vysokoškoláků již nechce stávkovat, ale jsou pod různými pohrůžkami ke stávce nuceni. Arogantními jednotlivci je jim vyhrožováno, že nesloží zkoušky, resp. budou vyloučeni ze studia.

Z uvedených informací doporučujeme k posouzení následující návrhy :

- Ještě před započítím mimořádných okresních konferencí zaujmout v Rudém právu i v dálnopisu konkrétní stanovisko k zachování ZO KSČ na pracovištích, ve smyslu rozhovoru s. K. Urbánka, zveřejněném v Rudém právu 8. prosince tr. - nejlépe stanovisko orgánu.

- Bez prodlení zveřejnit závažné případy zneužívání postavení některými funkcionáři strany a aféry, na které byla ustavena komise z řad členů ÚKRRK. Současně vyzvat komunisty i ostatní občany, různé iniciativy, aby svými poznatky vyšli vstříc objektivnímu šetření a jeho výsledkům.
- Rozhodnout o odpovědnosti a způsobu zabezpečování plynulé informovanosti celé členské základny shora.
- Zvážit, zda návrh obhajovat nadpoloviční většinu komunistů v předsednictvu Federálního shromáždění odpovídá současným možnostem. Zveřejnit stanovisko strany k odvolání všech zkompromitovaných komunistů z Federálního shromáždění.
- Organizovat a ihned přistoupit k setkání představitelů strany s komunisty a ostatními pracujícími v rozhodujících centrech, aby nedošlo k jejich odtržení od členské základny. Těchto setkání využívat k informaci o dosa-
vadních rozhodnutích i k formování dalšího postupu a jako tribuny působení na širokou veřejnost.
- Organizovat častější vystupování stranických představitelů i státních (komunistů) ve sdělovacích prostředcích.

I n f o r m a c e o vývoji členské základny k 8. 12. 1989

K r a j	Ukončená činnost ZO KSČ	Odevzdané legitimace KSČ	Noví členové KSČ	Zájem bývalých členů o vstup do KSČ
MěV P r a h a	40	6 640	151	1
Středočeský	104	2 170	13	6
Jihočeský	12	1 100	-	-
Západočeský	52	1 892	18	19
Severočeský	57	1 840	96	35
Východočeský	57	3 717	6	15
Jihomoravský	67 + 3 CZV	2 495	36	1
Severomoravský	40	1 350	65	-
MěV Bratislava	67	670	30	8
Západoslovenský	21	1 200	2	5
Středoslovenský	7	1 054	188	-
Východoslovenský	7	355	158	4
C e l k e m	531 + 3 CZV	24 483	763	94